

Väljaandjad:

Tõrva linnavalitsus, Helme vallavalitsus, Põdrala vallavalitsus

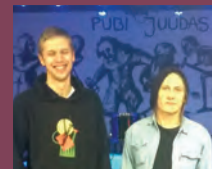
Kujundus: loovbüroo Kuldne Lammas**Trükk:** AS Kroonpress;**Otsepost:** OÜ Joon; Tiraaž: 3000**Toimetus:** Egon Ilisson, kuldne@kuldne.com, 53 736 992

DETSEMBER

6/2014

HELME

KIHELKONNALEHT

ARVAMUS:**Tarmo Tamm -
Meie
valikud****LK2****UUDIS****Jõulurahu
metsas****LK4****FOOKUS****Tõrva
Linna-
raamatu-
kogu 105****LK6-7****KULTUUR****Austraalia
noormees
väisas
Tõrvat****LK9****KOHT****Tegus
pubi
Juudas****LK12**

Madis Hindre

Tühjad mõisad ootavad raha ja inimesi

Ü

le Eesti on kümneid, kui mitte sadu endisi mõisahooned, mis ootavad, et keegi need eluga täidaks. Paraku tähendab see enamasti kalleid renoveerimistöid ja nii kaovad üha uued suurejoonelised plaanid unustusse.

Helme vallas asuv Taagepera loss võib oma iluga nii turistide kui pulmalisi, kuid sama arhitekti poolt kavandatud ja Taagepera tütreks kutsutud Holdre loss ootab senini kordategemist. Hoone, milles on tegutsenud nii kool, pioneerilaager kui piimameierei, seisab juba veerandsada aastat tühjana.

Mitmeid kordi omanikke vahetanud maja ostsid 2004. aastal Vahur Kivistik ja Owe Ladva ning peagi paistis lossile lootus. Mehed tellisid muinsuskaitse eritingimused ning asuti koostama projekti, mille järgi majja hotell rajada. Muinsuskaitseinspektor Mari-Liis Paris ütles toona Valgamaalasele, et maja päästmiseks oli viimane aeg ning kõik osapooled avaldasid lootust, et peagi saab asuda suuremate tööde kallale.

Avariiremont küll tehti, katus sai korda ja kõik avad suletud, kuid siis jäid asjad seisma. Parise sõnul teeb omanik küll muinsuskaitseametiga igakülgset koostööd, et maja säilitada, kuid restaureerimiseks jääb tal jõudu väheks. „Kahjuks pole Kivistikul enam teist partnerit ja nüüd ta otsib kedagi, kes temaga ehituses kaasa lööks,“ sõnas Paris. Nimelt sai endisest Maksuameti peadirektori asetäitjast Kivistikust juba mõned aastad tagasi hoone ainuomanik.

Samas peab Paris oluliseks, et loss pole päriselt hooletusse jäetud – seinad on toetatud ja katus lapiitud. „See, mis oli vahepeal tuulte ja tormide ja vihma käes, on nüüd vähemalt hoitud,“ sõnas Paris.

Hulga trööstitum näeb praegu välja 1870. aastal ehitatud Pokardi mõis. Pärast vabadussõda kingiti maja sõjakangelasele Aleksander

Jaaksonile, kelle omanduses püsis see kuni vabariigi langemiseni.

Jaakson, kes vabariigi lõpuaastatel pidas ka haridusministri ametit, tapeti 1942. aastal Vjatka surmalaagris ning maja läks n-ö töölisrahva käsutusse.

Nõukogude ajal kolisid sinna lastekodu ja Helme Sanatoorne internaatkool, millele peagi rajati uued, koolimajaks sobilikumad ruumid. Pärast seda ehitati mõisahoone ümber korterelamuks ning selle alumiisel korrusel asus tegutsema pood.

Nüüdseks on Pokardi mõis juba aastaid erakätes, kuid selget raketust sellele pole leitud. Ehkki Helme vallavanema Tarmo Tamme sõnul olid hoone eelmisel omanikul suured plaanid, sai raha ja tahtmine otsa. Sinised kileribad seintel küll räägivad aastatetagusest ehitusest, kuid praegu lasub maja, nagu ka kogu Pokardi kohal vaikus.

Mari-Liis Parise sõnul pole hoone ka muinsuskaitse all, mis tähendab, et otseselt pole kellelgi kohustust ka selle säilimist tagada.

Maja õnnetust saatusest räägib seegi, et kui läinud aasta aprillis pandi mõis müüki 42 000 euro eest, siis juba mõned kuud hiljem ilmus kinnisvarportaalis

kv.ee kuulutus pealkirjaga „Pokardi loss oru serval korteri hinnaga!“ Hinda oli selleks ajaks langetatud koguni neljandiku võrra.

Maja müügiga tegelenud maakeri Peeter Meuse sõnul leiti sellele lõpuks ka ostja. „Uus omanik on välismaalane ja tema paistis olevat vägagi huvitatud maja renoveerimisest,“ sõnas Meus. Seda, mis plaanid uuel omanikul on, Meus öelda ei osanud, kuid sõnas, et projekt peaks peagi valmima.

Nii nagu Pokardis ja Holdres, oli ka Pokardi mõisas aastaid kool. 1770ndatel rajatud varaklassitsistlikus mõisahoones hakati 1925. aastal õpetama tulevase põllumehi. Kutsekool püsis seal enam kui 80 aastat, mille järel andis haridusministeerium maja Helme vallale. Eelnevalt püüdis ministeerium hoonet müüa, kuid edutult.

2009. aastal näis aga, et mõisahoone

leib siiski väärilist kasutust. Nimelt pidas seda enda jaoks sobivaks Eesti rahvuslik klaverimuseum ning peagi sõlmitigi viieaastane kasutusleping. Maja renoveerimiseks koostati projekt, mis nägi ette kuni sada klaverit mahutava muuseumi. Ühtlasi esitati Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele taotlus 30 miljoni krooni suuruse toetuse saamiseks.

„Suured plaanid on maha tambitud,“ kommenteeris Tarmo Tamm toonaseid unistusi. Nimelt jäid saamata need praeguses vääringus umbes kaks miljonit eurot. „Toona esitati EAS-ile 126 projekti, millest kuut rahastati,“ rääkis klaverimuseumi idee vedaja Alo Põldmäe. „Ühelt poolt ei lubatud meil majja teha ei kohvikut ega klaverite töökoda,

millega oleksime võinud teenida, ja samas toodi äraütlemise põhjuseks see, et muuseum ei majanda ennast ära,“ lisas ta.

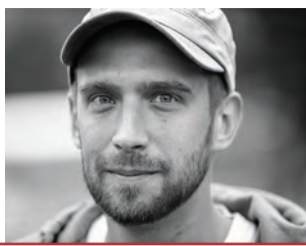
Ehkki mõisahoones hoitakse praegugi klavereid, toimuvad näitused hoopis Tartumaal Luunjas. „Eks see paradoks ole, et muuseumi pole, aga selle filiaal tegutseb juba paar aastat,“ sõnas Põldmäe.

Et viieaastane kasutusleping on läbi, peetakse nüüd läbirääkimisi, mida majaga edasi teha. Ehkki nii Tamme kui Põldmäe sõnul oleks parim lahendus töötav ja esinduslik muuseum, siis vallavanem selle tarvis kusagilt raha tulemas ei näe. „Oleme rääkinud ka sel teemal, et võiks hoone müüki panna, sest vallal on ka teisi ruume, kus klavereid hoistada oleks muuseumile mugavam,“ sõnas Tamm. „Samas, kui Alo Põldmäed mõisahoones jätkamine rahuldab, siis kedagi välja tõstma me ka ei hakka,“ lisas ta.



Nii Taagepera kui ka Holdre mõisahoone (pildil) on Otto Wildau (1873-1942) kavandatud. Foto: www.taagepera.eu.

Egon Ilisson
HKL vastutav väljaandja



...kui mitte koer ise!

Aasta lõpp on alati kokkuvõtete tegemise aeg ja uute lubaduste andmiseks ideaalne. Kuigi uus aasta nende lubaduste täitmiseks enamasti ideaalne pole, on lihtsalt tore ennast natukene parandada, vanduda endale kohustus unistusi täitma või panna uued karjäärisihid paika. Ka kihelkonnalehel on kokkuvõtete tegemise aeg, sest nüüd on katseaeg läbi saanud ja tuleb seada uued sihid.

Kokku jõudsimel sel aastal ilmuda kuus numbrit, kokku 72 leheküljega. Seda on üksjagu palju, et saada aru, mis on uue lehe tugevused ja nõrkused, kus oleks tarvis parandused sisse viia ja millest tuleb loobuda. Erakordselt hea meel on selle üle, et noortel ajakirjandushuvilistel on siinkandis tugev teotahe. Üldse on noored inimesed siinkandis võrreldes metropolidega äraütlemata tahtejõulised ja tublid. Jõulunumbri tarvis oli mul võimalus kasutada juba viit andekat inimest, kes selle lehe toredate ja omanäoliste lugudega täitsid. Samuti on oluliselt elavnenud kaasautorid, ametiasutused, lugejad. Kui alguses oli väga keeruline leida kirjutajaid, siis nüüd on mul endal juba veidi peamurdmist, kuidas ise mahtuda midagi lehte kirjutama, sest põnevaid lugusid on planeeritust alati rohkem. Reporteritel tuleb ideid nagu murdu ja paljud neist on ka premeeritud väga suure lugejate hulga.

Ja ei ole see ääremaa midagi nii vaikne ja täis omaette nokitsejaid. Ja isegi kui on neid, kes liialt tähelepanu ei taha, siis HKLi plaan ongi proovida tuua need „nokitsejad“ avalikkuse ette, rääkida nende tegemistest ja ideedest. Eriti arvestades seda, et suurlinnadest eemal teevad inimesed palju tööd ka motivatsioonist, mitte suured rahanumbrid silme ees vilksamas.

Seda on oluliselt rohkem, kui mahub A. Le Coq Arenale täismaja puhul, või rohkem, kui on Haapsalus või Jõhvis elanikke.

Samas on HKLil väiksed maailmavallutusplaanid ka. Või vähemalt saada töövõtude poolest natukene rohkem suurde pilti kui Eesti suusatajad viimastel aastatel. Tänu onlineajakirjandusele ei pea me enam ütleva, et meie hääl niikuinii kusagile pealinna ei küündi või meie tegemised teisi ei huvita. Tänu koostööle Delfiga on mõned HKLi lood ilmunud ka nende onlineväljaandes. Täpsemalt on neid olnud seitse ja lugejaid neil kokku üle 29 000. Kõige loetavam on olnud MTÜ Usun Headusesse lugu Rowena Kleimanni aitamise kohta. Kokku loeti seda tänuväärset kirjutist viimasel kolmel nädalal üle 11 000 korra. Seda on oluliselt rohkem, kui mahub A. Le Coq Arenale täismaja puhul, või rohkem, kui on Haapsalus või Jõhvis elanikke. Seega jõuab meie (loe: teie) hääl kaugemale, kui me ehk vahel pessimistidena endale tunnistada tahame.

Aastal 2015 on ideaalis seatud siht jõuda üle-eestilistesse uudistekanalitesse vähemalt 15 uudisega ja pakkuda Helme Kihelkonnast lugemist kokku 100 000 korral. Kui tänu sellele jõuab kihelkonda, Mulgimaale või üldse Lõuna-Eestisse kasvõi käputäis inimesi, kes Egiptusesse basseini äärde puhkama (molutama) minemise asemel tulevad Taagepera lossi või Vanamõisa järve äärde puhkust nautima, võime Eesti suusatajatega kohtudes veidi praalida küll.

Ma loodan, et ka lugejad on uuel aastal tagasiside ja ideede pakkumise koha pealt aktiivsemad, et saaksime veelgi rohkem põnevamaid uudiseid kirjutada. Et ka kohalikud firmajuhid asuksid ennast julgelt välja reklaamima ja koostööpartnerite kõrvus kõlaks Helme Kihelkonnalehe nimi veelgi usaldusväärsemalt.

Täna on omalt poolt kõiki, kes selle lehega rohkemal või vähemal määral on seotud olnud. Kasvõi lugejana. Soovin kõigile rahulikku jõuluaega ja teguderohket uut aastat, millest ka HKL kirjutada saaks.

Kõike ilusat ja... armastage!

Tarmo Tamm
Helme vallavanem

MEIE VALIKUD

Toimetuse on ajalehe ilmumise aja sättinud vahetult jõulude ette. Sellest lähtuvalt võiks kirjutis sisaldada jõuluteemat ning kindlasti häid soovide edaspidiseks. Aga võta näpust! Igapäevane elu tahab kah elamist ja päevapoliitilised teemad arutamist. Usun, et poliitikalalli on jõudnud pühade ajaks üles võtta nii suured tuurid, et pea igaüht on kõnetatud või kohe-kohe seda Teiega tehakse. Loodan siiralt, et oodatud iga-aastane jõuluaeg ei saa valimispropagandaga ära lõrtsituda.

See, mis siiani kirjas, on asja väline külg. Tegelikult soovin lugejale pakuda ainet kaasamõtlemiseks hoopis teise külje pealt.

1. märtsil 2015 valitakse terve seltskond inimesi (101 inimest) meie seast riigikokku. Teadaolevalt on seekordsed valimised kogu Lõuna-Eestile viimaseks korraks, kus enamusmandatide kogus riigikogus ei ole veel tugevasti kaldu Põhja-Eesti suunas. Nelja aasta pärast toimuvatel valimistel on see seis paratamatult ja võib öelda, et juba pöördumatult niisuguseks muutunud. Muidugi võib siinkohal öelda, et no mis siis sellest. Kui asja kaalutleda ja hetkeseisuga võrrelda, siis pole ju vahet, sest need, kes riigikogusse valitakse, veedavad nagunii suurema osa oma tööajast pealinnas ja saavad varem või hiljem teda ümbritsevast keskkonnast mõjutatud. Ehk siis need inimesed

enamjaolt linnastuvad üsna kiiresti.

Minu jaoks on siinkohal küsimus, kas ikka kõik linnastuvad? Jah, on olemas ka vahepealseid näiteid, aga ka hoopis teistsuguseid variante. Kuidas muidu tõlgendada nende inimeste käitumist, kes sõidavad Eestimaa äärealadele, et astuda Teie ette vaid sel perioodil, kui käib valimiskampania. Lubavad maad ja mered kokku ja seejärel tõmbuvad neljaks aastaks tagasi pealinna. Loomulikult tahab osa valijaist olla kindel oma antud hääle tulemuslikkuses. Keda sel puhul valida? Ikka väikeses Eestis tuntud sportlast. Teisele seltskonnale valijaist läheb oma hääle andmise juures hinge mõte, et teda esindab meie väikeses Eestis armastatud laulja. Üsna kindlalt avaldab hääleandjale mõju näiteks televiisoris tiheidalt nähtud saatejuhi nägu. Selliseid kandidaate on Lõuna-Eesti erinevates valimisnimekirjades aastate jooksul olnud üsna mitmeid.

Siinkohal saab jutu kokku võtta nii: tegemist on tõesti tuntud ja nägusate ning loodetavasti ka tegusate inimestega, kuid kas ka MEIE, lõunaeestlaste hüvangu jaoks? Kas nad ikka seisavad selle eest, et meie elu siin Läti piiri ääres, mis praegu piltlikult öeldes lonkab ühte jalga, ei muutu edaspidi karkudel kakerdamiseks? Kas nad tunnevad igapäevaselt muret meie käekäigu pärast siin paljude silmis

pärapõrgus? Kas nad aitavad peatada ääremaastumise? Kas nad võtavad südameasjaks tunnistada, et suurkeskustekeskne (Tallinn, Tartu, täna veel ka Pärnu) regionaalpoliitika ei aita ääremaastumist peatada?

Kas nad ikka seisavad selle eest, et meie elu siin Läti piiri ääres, mis praegu piltlikult öeldes lonkab ühte jalga, ei muutu edaspidi karkudel kakerdamiseks?

Üsna huvitav on veel nähtus, kui inimesed muudavad oma mõtteviise ja maailmalisi vaateid vajadusel üleöö, kasvõi eelnevaga võrreldes täiesti vastupidises suunas. Tekib vägisi mõte, et need inimesed muudavad oma meelt ja vaateid ainuüksi enda heaolu nimel. Minu arvates jäävad nende selgitused, et niiviisi saavad nad oma valijate jaoks rohkem korda saata, hambutuks.

Täna on meil veel aega, aega mõelda ja vahest ka koos sõpradega aru pidada, et keda seekord Toompeale meie kogukondade, piirkondade esindajatena Kagu-Eestist saata.

Loodan, et ma ei teinud oma kirjutisega kellelegi liiga, pigem panin toimiva üle rohkem järele mõtlema.

Tehkem seekord siis teadlikult õiged valikud!

Rahulikku jõuluaega ja rõõmude-rohket uut aastat soovides!



KUU PILT

Rowena toetuseks koguti 9 275 Eurot. Foto: Andra Sööt

6

tööpakkumist on hetkel Eesti Töötukassa portaali andmetel Tõrva linnas.

Riidajas sündinud Erast Vilbert (1907-1985) tuli Eesti meistriks nii suusatamises (10 km) kui jahilaskmises (10 korda).



Taagepera on tegevuskohaks Mehis Heinsaare (sünd. 1973) novellides „Kohtumine Taageperas” ja „1969” kogumikust „Vanameeste näppaja”.



Deivi Kivi

Tõrvas hakkab tegutsema Mulgi taluturg

Juba mitmeid aastaid tühjana seisnud Veski 7a hoones käib jälle elu ning seekord tundub, et sellest samast majast on saamas nii tõrvalaste kui ka väljastpoolt tulevate külaliste tõmbenumber.

Praegu on majas sees Jõulukohvik, mis avati esimesel advendil koos Adeele Sepa ja Jaan Jaago ning Novella Hansoni laululaste kontserdiga. Idee kohvikut avada tuli sellest, kui kultuurimaja juhataja Pille Ilisson ja kunstiline juht Reet Koppel hakkasid otsima sobivat kohta, kus pidada maha aastavahetuse pidu. Sealt edasi tuli juba mõte puhuda majale elu sisse ka teistel päevadel terve jõulukuul vältel, niisiis seoti peoideega veel Jõulukohvik ja Jõuluturg. Jõuluturg algab(s) (ei tea, millal leht ilmub) 19. detsembril ning kestab 23. detsembrini. Turg ei sisalda ainult kauplemist, vaid pakub inimestele ka muljetavaldavat meelelahutuskava. Oma etteasteid saavad näidata pea kõik Tõrva huviringid ja külalisi on kutsutud ka mujalt. Näiteks 21. detsembril toimub peale pannkoogihommikut Veikko Tääri juhtimisel heategevuslik oksjon, millest saadud tulu läheb Tõrva kinomajale inventari soetamiseks. Sama päeva pärastlõunal pakuvad kuulajatele muusikalise elamuse Margus Põldsepp ja Lõõtsavägilased Karksi-Nuiast. Jõuluturule panevad võimsa punkti meie enda Vallatud Kuued ja Mulgimaa uhkus 2014 Ants Taul.

Aastavahetusel toimub Veski 7a majas laudadega ja eelbroneerimisega aastavahetuspäev, kus hoiab meeolu üleval ansambel Onupoeg Viljandist. Tantsumuusikat tuleb mängima Tre.ee ja oodata on ka üllatusesinejaid. Laua broneerida saab pille@torva.ee



Jõulukohviku tarbeks ehitatud Veski 7a. Foto: Deivi Kivi

Pille Ilissoni sõnul pole see kindlasti viimane kord, kui sellist asja korraldatakse, vaid ka järgmisteks aastateks on juba palju mõtteid kogunenud.

Kui jõuluturg asjad kokku pakib, algab majas töö. Nimelt avatakse suve alguses sealsamas Veski 7a hoones Mulgi taluturg. Turu idee tuli majanomaniku Ivo Muru sõnul juba ammu: „Ma olen kogu aeg mõelnud, et see maja on turg mis turg!” Kui Mulgi taluturule leidis ka eestvedaja Pille Paberits, siis perekonna koostegutsemisel saavadi head ideed teoks. Mulgi taluturu eestvedaja sõnul on teostus veel algusjärgus ja üks projekt rahastuse saamiseks alles esitatud, seega seda, kuidas turg täpselt

toimima hakkab, veel kindlalt öelda ei saa. Kindlasti otsitakse oma tegevuses erinevaid koostööpartnereid ning kõik koostöö soovijad on oodatud oma ideedega, et ühiselt ehitada kogukonnale mõnus turuhoone. Tõrva linnapea Maido Ruusmanni sõnul on linn turu mõtte osas positiivselt meelestatud ja koostöö läbirääkimised käivad. Pille Paberits kirjeldab praegust visiooni sellisena, et osa hoonest ehitatakse boksideks ja renditakse välja ning teine pool jääb selle jaoks, et ise toodangut sisse osta ja müüa nende mahetootjate kaupu, kes ise müümisega tegeleda ei soovi. „Kohvinurgake võiks ka olla ja kui keegi soovib päris omaenda suppi keetma ja pakkuma tulla, siis loomulikult võtame ta

avasüli vastu,” sõnab Pille ning lisab, et soe ja värsk leib peab igal taluturul müügil olema.

Ettevõtte põhieesmärgiks ongi väikeettevõtjate müügitöö arendamine: „Tahame edendada

Tõrva linna elu ja utsitada kohalikke tootjaid, et nad püsima jääksid,” sõnab Paberits.

Esialgul plaanitakse müügile võtta ainult mahetoodangut, sest tarbija mõtleb tänapäeval järjest rohkem tervisliku toitumise peale ja igatseb mahetoodangut. Tähtsustades lühikest tarneaehelat, ostetakse ainult otse tootjalt. Siinkohal ootavad tegutsejad head koostööd kohalike väiketootjatega. Kellel on midagi huvitavat pakuda, saab müügisoojust teada anda

mulgimekk@gmail.com. Toidukaupade tootmisel ja edasimüümisel kehtivad VTA põhinõuded, mida tuleb järgida.

Unistused on suured ja Pille Paberits lubab oma hinge sellesse sisse panna. Pille sõnul on ideed suuremadki: „See poleks lihtsalt turg, seal toimuksid teemapäevad, õpitoad ja näitused kunstistudio noorte töödest.” Endise karjäärinõustajana peab Pille noortega koos töötamist oluliseks ja soovib ka kohalike noori kaasata hoonelise mulgi temaatika andmisel.

Edaspidised mõtted kujunevad juba tegutsemise käigus ja loodetavasti saab suve alguses turgu juba oma silmaga näha.

Ostame metsakinnistuid!

Hind kuni 7000€/ha

www.landeker.ee

info@landeker.ee

5110415



Sandra Saar

Jõuluaeg toob rahu ka metsa



2013. aastal oli kutsikatega hundikarjade hulk Eestis kahanenud 22-le ja huntide koguarv umbes 200 loomani. Foto: Internet

Jõulud on aeg, mil inimesed naudivad rahu ning head ja paremat söögipoolist. Jahimehed hoolitsevad aga selle eest, et ka metsloomad saaksid osa sellest pühast.

Alates 1992. aastast on jahimeeste seltsi algatusel igal aastal jõulude eel pühaliku kombetalitusega kuulutatud välja jõulurahu metsas. Pühade ajal, 24. kuni 26. detsembrini püsiga metsas ei käida. Traditsioon sai alguse Soome eeskujul.

Helme valla jahimees Üllar Mölder ütles, et kui rääkida traditsioonidest, mis jahimeeste seas jõulude ajal on, siis esimesena tuleb tal meelde jõulurahu, mis välja kuulutatakse. Mõned meenutused pärinevad aga hoopiski lapsepõlvest. „Ise mäletan juba väikse poisina, et isa ja vanaisa viisid jõulude ajal alati loomadele metsa süüa, näiteks porgandeid,“ sõnas ta.

Mölder on seda traditsiooni siia maani jätkanud ja 23. või 24. detsembril ning ka vana-aasta õhtul viib ta loomadele head ja paremat söögipoolist. Kitsedele on ta näiteks kaera viinud.

Heategu loomadele

Kui ajakirjanik arvas, et äkki sai söögiviimise traditsioon alguses sel-

lest, et vanasti olid Eestis lumerohked talved ja loomadel oli raske toitu kätte saada, siis Mölder arvas, et asi pole ilmselt niivõrd selles, kui kerge või raske loomadel süüa leida on, vaid pigem ikka žestis. On ju jõulud rahuaeg ja kuna inimesi ümberringi meeles peetakse, siis sama teevad jahimehed ka loomadega ning hoolitsevad, et nemadki head ja paremat sel rahupühäl pöske pista saaksid. Ehk heategu loomadele.

Mölder soovitas, et kui nüüd kellegi tuli tahtmine ka loomadele süüa viia, siis üks võimalus oleks see viia näiteks metssea söödakohale. „Aga kui oled oma maa peal, siis pole vahet, kuhu paned. Mingit kindlat kohta, kuhu süüa viia, pole.“

Mölder rääkis ka, et tema isal oli umbes 30 aastat tagasi selline traditsioon, et alati mindi esimesel jaanuaril jahile. Kui sel päeval mõni loom kätte saadi, siis see pidi ennustama head jahihõnne kogu aastaks. Jahimees lisas, et tänapäeval aga sellist traditsiooni enam pole.

Mölder rääkis, et on ka osa võtnud üleriigilisest jõulurahu väljakuulutamisest. Eelmisel aastal toimus üritus Pärnus ja jahimehe sõnul oli tegu igati tore ja vahva üritusega.

Ettevõtmise populaarsusele viitas seegi, et rahvast oli kohal päris palju. Juba ainuüksi Valgamaalt oli buss tellitud, mis viis Pärnusse 30-40 huvilist. Mölder aga lisas, et igast maakonnast polnud nii palju inimesi. Lisaks pole üritusel ainult jahimehed, vaid kaasa tohib võtta ka naised ja lapsed. Nii mõnigi jahimees oli Möldri sõnul seda võimalust kasutanud. Selle kohta, kas ta ka tänava üritust väisab, ta midagi öelda ei oska. „Vaatab, kuidas aega on,“ sõnas ta.

Metssead saavad kaks tonni kartulit

Helme vallas jahipidamisega tegelev Jaan Ruusmann rääkis, et tema traditsioon sel aastal on selline, et võtab keldrist kartuli ja viib metssigadele. „Mul on sel aastal kaks tonni kartuleid,“ sõnas ta. Lisaks kartulile viib ta metsa alla ka õunu, nisu ja rukkist.

Rohkem tal aga erilisi traditsioone pole. „Eks jõulurahu peamine traditsioon ongi see, et püssi ei haara ja loomadele viiakse süüa. Mina ise pean jahti Rulli piirkonnas ja siin küll jahimehed peavad sellest lubadusest kinni, et jõulude ajal loomi ei kütita. Siin on normaalne olukord, aga eks röövkiute ole igal pool.“

Ruusmann pole aga traditsioonilisel jõulurahu väljakuulutamisüritusel kunagi käinud. Ka selle aasta kohta ei oska mees midagi kindlat veel öelda. Aga ta arvas, et üritus on kindlasti tore.

Toit prügikasti ei lähe

Urmas Tekkel, kes on MTÜ Põdrala Kütt juht, rääkis, et temale tuleb esimese traditsioonina kohe meelde üleriigiline jõulurahu väljakuulutamine. Jahimehel endal on ka plaan tänava sellest üritusest osa võtta. Ka on ta varasemalt väisanud antud ettevõtmist. Ta leiab, et see on traditsioon, mil jahimehed saavad kokku ning suhtlevad omavahel ja ka teiste küttidega mujalt maakondadest. Mullu olevat üritus tema sõnul väga tore olnud.

Teise traditsioonina tõi ka Tekkel välja selle, mida ennist juba teised jahimehed, et loomi ei kütita ja selle asemel viiakse neile süüa. Mees rääkis, et tema viib sigadele hernest. „See neile väga maitseb. Soola panen ka, sest loomadel, nagu ka inimestel, on seda vaja. Ka kõik allesjäänud saiad ja leivad korjan kokku ja viin loomadele. Üldiselt meil kodus toit prügikasti ei lähe, vaid kõik viiakse

loomadele,“ lausus ta.

Tekkel rääkis, et kuigi tema sööda loomi aastaringelt, siis jõuluajal on tal tunne, et tahaks, et ka loomadel oleks ikka tavapärasest midagi paremat süüa.

Küsimusele, kas jõulurahust metsas ka tegelikult kinni peetakse, kütt vastata ei oska. „Eks igal jahiseltsil ole oma eetika. Saan ainult omast kogemusest rääkida ja meie jahiselts küll peab kinni,“ kinnitas MTÜ juht.

Üritus Eestimaa eri paigus

Iga aasta on jõulurahu väljakuulutamise rituaal toimunud Eestimaa erinevais paigus, otseseks korraldajaks vastava paikkonna jahindusorganisatsioon. Traditsiooniline jahirahu väljakuulutamine toimub sellel aastal 17. detsembril Tartus. Ühiselt külastatakse Tartu Jaani kiriku kellatorni vaateplatvormi. Sellele järgneb pidulik jahirahu väljakuulutamise tseremoonia ning kontsert-multimeediaetendus „Maa hing“. Muusikat teeb Mulgimaa juurtega Triinu Taul. Piduliku jätkub Ülikooli Kohvikus.

Teise jõulupühaga lõpeb Eesti metsades jõulurahu ning jahimehed võivad taas loomi kütida.


METSATERVENDUSE

**OSTAME METSA JA PÕLLUMAAD.
MÜÜME LIIVA JA KRUUSA**

METSATERVENDUSE OÜ, info tel 509 1575 ants@metsatervenduse.ee



Sandra Saar

Ettevõtja: „Loobumismõtted ikka tekivad, aga kahju hakkaks.“

Leebiku on väike küla Põdrala vallas, kus elab natuke üle saja inimese. Kohalikele inimestele on hästi teada, et juba pikka aega on seal tegutsenud ettevõtte nimega OÜ ATI. Selle ettevõtte juht Virgo Virks rääkis lähemalt, millega on tegu.

Ettevõtte, mis on antud loo peategelane, on tegutsenud juba rohkem kui 15 aastat. Kui küsida firma juhilt, kui vana äri tegu on, peab ta ka ise esiti mõtlema. „Vist on 15 aastat vana ettevõtte. Pigem ikka 16. Ei mäletagi enam täpselt,“ sõnas ettevõtte juht Virgo Virks.

Mees rääkis, et põhiliselt tegeleb Leebikus asuv ettevõtte puidu töötlemisega. Kui nüüd natuke detailsemalt rääkida, siis puittaara ja puitaluste, saematerjali ja muude puidutöötlemis- ja tootmisega, sealhulgas näiteks hakkepuidu ja puitvillaga.

Tellijad piiri taga

Peamiselt läheb kogu ettevõtte toodang piiri taha, enamjaolt Soome. Aga mingil määral toodetakse ka Eestisse erinevaid aluseid ja materjale. Virks ise rääkis, et Eestis ei ole nii palju turgu, et ainult kodumaale tootmisega ettevõtte kasumlik oleks. „Eestis on ka teisi ettevõtteid, kes taolisi asju teevad. Materjali valmistajaid on päris palju,“ sõnas ta.

Virks meenutas ettevõtte saamis-

lugu. Leebikus on ka varem taolisi teenusteid tehtud ja kuna seal oli vanasti mingil määral olemas selline tehnika, mida antud ettevõtte kasutab, siis tuli neile üks tellimustöö ja pärast seda tuligi Virksil idee luua täitsa oma ettevõtte. Kuna mees on Valgamaal üles kasvanud, siis juured olid tal nii tugevad all, et tahtis just siinkandis midagi teha. „Kuidagi nii läkski, et hakkasin siin sellega tegelema,“ kommenteeris ta ise.

Mujal oleks rohkem turgu

Virks tunnistas, et väiksel ettevõttel on Lõuna-Eestis üpris keeruline hakkama saada, eriti veel ettevõttel, mis ekspordib kaupa mujale. Kuidagimoodi tuleb kaup ka mujale vedada ja see on lisakulu. Virks oli seda meelt, et mõnes suuremas kohas oleks sellisel ettevõtmisel kindlasti lihtsam hakkama saada. „Kui me oleks kusagil Tallinna külje all, siis ei peaks nii palju maksma näiteks veo eest. Kaup tuleb ju sadamasse viia ja see on praegu nii-öelda lisakulu,“ rääkis ta. Samuti arvas ta, et Tallinna külje all oleks neil rohkem turgu ka kui Lõuna-Eestis.

Ettevõtja lisas, et maakohas on päris raske leida head tööjõudu. OÜ ATI pakub tööd kaheksale inimesele. Kuigi ettevõtte tegevusvaldkond on üsna mehine, pole üldse mitte kõik firma töötajad mehed: ettevõtte



Virgo Virks. Foto: Tarmo Tamm

kollektiivi kuuluvad ka naised.

Need kaheksa töötajat, kes meie loo peategelase juures töötavad, on samal töökohal juba aastaid olnud. Virks tunnistas ka ise, et mõned inimesed on tal aja jooksul vahetunud, aga üldiselt on kaader üsna püsiv.

Kolimismõtteid pole tulnud

Küsimusele, kas Virks pole kunagi mõelnud enda ettevõttega mujale kolida, kus lihtsam oleks, tunnistas ta, et pole selle peale mõelnudki. „Mul on juured Tõrvas ja seni pole küll sellist plaani pähe

tulnud. Ausalt öeldes ei ole isegi selle peale mõelnud. Siin Leebikus sai kord alustatud ja ega see pole nüüd nii lihtne, et kohe kolida,“ arvas ettevõtja.

Virks rääkis, et kuigi oma äri on üsna keeruline ajada ja on tulnud pähe ka käegalöötmismõtteid, siis seda ta ikkagi teinud ei ole. „Eks need käegalöötmismõtted ikka tekivad, aga need momendid lähevad üle ja siis ajad ikka edasi oma asja. Siia on nii palju aega ja vaeva kulutatud, et kahju oleks niisama käega lüüa ja päevapealt tegevus ära lõpetada,“ rääkis mees.

Virks tõdes, et oma ettevõtet ta eriti ei reklaami. Aja jooksul on partnereid ikka juurde tulnud, aga alles on jäänud ka need, kes olid juba algusajal. „Üldiselt meile on jäänud needsamad partnerid, kellega algusest peale oleme koostööd teinud. Kõik need firmad, kes siis olid, eksisteerivad senimaani,“ lausus ta.

Leebiku on küla Põdrala vallas, kus elab 1. jaanuari 2014. aasta andmetel 109 inimest. Külas on põhiliselt kaks ettevõtet, mis pakuvad inimestele tööd: OÜ ATI, mis tegeleb puidutöötlemisega, ja Tõrva Tarbijate Ühistu Leebiku kauplus, kus müüakse toidu- ja esmatarbekaupi. OÜ Topster, mis tegutses ka pikka aega Leebikus ja mis oli põllumajandusettevõtte, on äriregistri andmetel tegevuse lõpetanud.

VOL – millest me räägime?



Agu Kabrits

Selles lehes peaks olema valdavalt teemad pühendatud jõuludele ja uue aasta ootustele. Luban, et tuleb ka jõulujuttu. Aga iga asi omal ajal. Nüüdseks olen täpselt aasta olnud Öru vallavanemana ametis ja juhtinud Valgamaa Omavalitsuste Liitu, mis kannab paljudele tundmatut lühendit VOL.

Viimasel ajal on kasutusel väga laialdaselt sõnalühendid. Kohati

isegi häirivalt, kui teksti jälgimisel pead süvenema hoopiski nii-öelda sõnalühendi tähendusse, jääb tihti mõte ja seletatav sisu hoopiski tagaplaanile või osutub täielikult arusaamatuks. Sõnaraamatu seletus ütleb, et tegemist on akronüümidega. Ükskõik, kuidas me ka ei mõtle, on paljudel sellistel sõnalühenditel väärtus tunduvalt väiksem kui korralikult sõnad lahtikirjutatult. Niisamuti mõtlen ja arvavad ka paljud lugejad sõnalühendist VOL ehk VALGAMAA OMAVALITSUSTE LIIT. Tegemist on ikkagi Valgamaa valdasid ja linnu ühendava organisatsiooniga, kuhu kuulumine on vabatahtlik. Meil on kolmteist omavalitsust ja kõik kuuluvad Valgamaa Omavalitsuste Liitu. On olnud aegu, kus mõni vald-linn on leidnud, et väljastumine on hea võimalus näidata oma tugevust või pigem arvatavat võimekust ise toime tulla. Mõnikord testitakse selle väljaastumise „mänguga“ liidu tugevust ja

ühtekuuluvust. Teinekord on mõne valla-linnajuhi ego paralüüsis ja siis on vaja see lühis neutraliseerida. Selliseid näiteid meie maakonnas on õnneks väga vähe, võib öelda, et praktiliselt puuduvad. Enamik omavalitsusjuhte on jõudnud tõdemusele, et paljude probleemide olemused ja lahendused ei seisne üksnes sellel territooriumil, kus ollakse „peremees“, vaid käsitletakse maakonda tervikuna ja kohati ka maakonnaülel. Nii ka meie (omavalitsusjuhid) arusaam on jõudnud Valgamaal niikaugale, et on võetud kasutusele maailma kõige targema raamatu terminoloogia (Püha kolmainuse mõde). Valgamaa mõistes Otepää –Tõrva – Valga. Selle Püha kolmainuse kasutamisel oleme jõudnud praktikas niikaugale, et maakonna ühe kõige tähtsama dokumendi, Valgamaa arengustrateegia sissejuhatavas osas kõlab täiesti uues valguses ja arusaamas lähiaastate visioon: Valgamaa on atraktiivne, kolme

tugeva tõmbekeskusega maakond. Tundub mõnele lugejale, et mis seal ikka, vahet ju ei ole, neid pabereid on tolmu kogumas küllaga, kus targad mõtted kirjas on, aga kahjuks kasutust eales pole leidnud. Eelnevalt on proovitud visioonid küll Liivimaad ja teisi variante. Kuid kunagi varem ei ole kasutusel olnud kolme tõmbekeskuse printsiipi, mis meid võrdsustab ja samas ka kohustab. Valgamaa võlud ja valud ongi ühelt poolt liitvad ja teisalt vastuolulised, paremat kompromissi ma hetkel ei näe. See on tagajärg, mis kujunes Valgamaa kolme erineva maakonna liitmisel 1920. aastal, lisaks osa Läti aladid, kõik see andis ikka paraja segaverelise krantsi kuvandi, mida püüti aastakümneid puhtatõulisena maha müüa (eksponeerida ja kuvandada). Nõuka ajal oli sellel ka jumet, siis ei rääkinud me pärimus- ja rahvuskultuurist, oli üks ja terviklik Valga rajoon. Kuid omariikluse taastamisel algas ka pead tõstma piirkonniti kogukondlik rahvuslik identiteet. Ja

meil on neid palju: mulgid, võroksed, Lõuna- Tartu, Põhja –Läti alad. Kõik on nad jätnud oma jälje, mis ei sula kui kevadine lumi, vaid järjest rohkem kivistub, mida rohkem me seda erinevust rõhutame, seda tugevamalt ja kaugemale me välja paistame. Kokkuvõtvalt on siis hetkeseis selline: maavanemal ja minul on allkirjastatud detsembrikuu esimesel päeval a.D. 2014 Valgamaa arengustrateegia aastani 2020. Kui me sellest hästi aru saame ja oskame enda huvides kasutada, siis võimegi jõulusoovid täide läinuks lugeda. Esimesed katsed on ka realselt tehtud. Jagatud sai omavalitsusliidus 9,0 miljonit eurot, kus meie piirkond on osanik kahe objektiga. Sooglemäe külastuskeskus ja Tõrva linna keskväljak. Ja kui need kaks objekti leiavad rahastust ja ka kunagi valmis saavad, siis võib lugeda mitmete aastate jõulu- ja uueaastasooivid täitunuks!

Kauneid ja rahulikku jõule ja kõikide häade soovide täitumist uuel aastal

Tõrva Linnaraamatukogu 105 töökat aastat

Tänavu peab Tõrva Linnaraamatukogu taas väikest juubelit. Pärast suurt teetähist viis aastat tagasi on jätkunud usin tegevus ka edaspidi ja õnneks ei ole sellel lõppu tulemas.



Igal aastal laenutatakse Tõrva raamatukogus ligemale 25 000 raamatut.
Fotod: Egon Bogdanov

1870. aasta 6. juulil toimus Helmes ajalooline Helme konverents, millest võttis osa grupp rahvuslikult meelestatud üliõpilasi, keda toetasid Jakob Hurt ja Johann Voldemar Jannsen. Konverentsil oli arutluseks eesti rahva harimine ja haritud eestlaste jäämine oma kodumaale, et nad seisaksid selle eest, et „...meie tulevased ajad minevatest õnnelise- mad saaksid olema.“ Et see nii saaks olema, mida siis selleks teha? Eesti keeles raamatuid kirjutada, eesti keelt harida, eesti koole „pohjendada“, eesti seltse asutada...“.

1892.a. asutati Helme-Tõrva Karskusselts „Üksmeel“. Tegevusruumid asusid Tõrvas Valga tänava Peedu Nirki juures. Selts tegeles karskuse ideid propageeriva kirjanduse soetamise ja levitamise- ga. Selline tegevus oli osaliselt raamatukogu tegevus. 1890. a asutas Adu Kaat Helmesse laulukoori. Adu Kaat oli koolijuhataja ja aktiivne organisaator. Laulukooride kõrval hakkasid arenema ka näiteringid. Et nende kõikide ringide koordineerimisega toime tulla, loodi 1896.a 10. mail Helme-Tõrva Laulu ja Mängu Selts. Seltsi tööd hakkas juhtima Andreas Erleman. Asukohaks Helme vallamaja. Hiljem asus selts üürilisena Tõrva Priitahtliku Pritsimeeste Seltsi majas.

Sel ajal hakkasid tegutsema ka nn „raamatulugejate ringid“. Nende koosseisu kuulusid põhiliselt koolmeistrid ja ärksama vaimuga talupojad. Rahva poolt olid väga populaarsed seltsi poolt korraldatud mitmesugused kõneõhtud.

Tekkis mõte laiendada Tõrva laulseltsi põhjuskirja, kuid nime küsimus oli ärevuse sünnitajaks. Lõpuks otsustati siiski ühel häälel nimetada selts Helme-Tõrva Hariduse Seltsiks, mis registreeriti 19. detsembril 1908.a Liivimaa kubermangu loal. Selle seltsi teostajaks ja algatajaks oli Johan Siilak, majaomanik ja linakaupmees Tõrvas, Johan Liias, Apostliku Õigeusu Kihelkonnakooli õpetaja ja köster, ning Johan Pöld, endine kooliõpetaja, Leebiku Mäetsa taluomanik. Hariduse selts sai päranduseks Helme Laulu ja Mängu Seltsilt koguka raamatukogu – 454 raamatut 517 rubla väärtuses. Helme-Tõrva Hariduse Seltsi esimeheks ja raamatute hooldajaks valiti Helme Kihelkonnakooli juhataja August Krimm ja kirjutajaks sama kooli õpetaja Jaak Parik.

14. detsembril 1909. aastal kirjutab Helme-Tõrva Hariduse Seltsi

esimees A. Krimm: „...Sellega saab seltsi liikmetele teada antud, et



August Krimm

„... raamatukogu pühapäeval 20. detsembril k.a. Tõrvas avatud saab“.

Mõni päev hiljem avatakse raamatukogu osakonnad Hummuli vallamajas ja Kärstnas.

Raamatute väljaandmine iga pühapäev kella 2-3 ja iga kolmapäev kell 1-2. 1909.aastal sisaldab raamatukogu 454 raamatut 517,24 rbl. väärtuses. Sisult jagunevad järgmiselt:

1	Vaimulikud raamatud	24
2	Vana usk	35
3	Ajalugu, geograafia, reisikirjeldus	33
4	Arstiteadus, tervishoid	11
5	Karskuse sisuline kirjandus	11
6	Looduse teadus	30
7	Biograafiad	8
8	Kirjandus kriitika	23
9	Majanduse teadus ühisel vallast	15
10	Mitmesuguse teadusliku ja õpetliku sisuga raamatud	38
11	Põllutöö, aiatöö	4
12	Luuletused	28
13	Jutud, novellid, romaanid	194

1913. aastal oli Tõrva Hariduse seltsi raamatukogu üksainuke hariduse- ja karskusseltsi 55 raamatukogust, mis töötas kindla korralduse järgi. Seltsi raamatukogu oli esimehe A. Krimmi hoole all kuni Esimese maailmasõja puhkemiseni.

1920 – 1944

Raamatukogu avas oma ukseid uuesti 1920. aasta teisel poolel. Juhatajaks sai seltsi kirjatöötaja-kooliõpetaja Jüri Hansson.



Jüri Hansson

Hariduse seltsi raamatukogu hoidjaks-laenutajaks on 1920.a. kuni 1923.a. Artur Priimets (endise nimega Freiwald).

1923.aastal on raamatukogul 200 alalist lugejat, kusjuures on ta suurim raamatukogu Valgamaal. Raamatuid oli kogus 2151 eksemplari. Eraldi arvestust peeti karskuskirjanduse üle.

1924. aastal annab alevivalitsus raamatukogule 6000 marka toetust, tingimusega, et alevi elanikkonnale antakse raamatukogu tarvitamisel samasugused õigused, mis on seltsi liikmetel.

1926. aasta augustis ootab Helme – Tõrva Hariduse Seltsi raamatukogu suur täiendamine 20 000 marga ulatuses.

1927. aastal saab Tõrva endale linnaõigused. Otsustatakse hakata rahaliselt raamatukogu toetama ja seega täidab senine raamatukogu ka linnaraamatukogu ülesannet. 1931. aastal otsustas Tõrva linn avada oma raamatukogu.

1932. aastal avab linn iseseisva raamatukogu. Raamatukogu juhatajaks valiti linnavalitsuse poolt J. Koger. Raamatukogu saab omale ruumid raekoja teisele korrusele.

1941.aasta teisest poolest 1943. aasta septembrini töötas raamatukogus Aino Jakobson (Erma). Vahepeal oli raamatukogu kolindud pritsimaja alumisele korrusele. Tol ajal ilmus ka nn. keelatud kirjandus,



Raamatukogus käib kibe töö viiel päeval nädalas.

mis pidi raamatukogust kaduma. 1943. aasta oktoobrist kuni 1944. aasta septembrini töötas raamatukogus A. Jakobson'i ema Emilie Eerme ja õde Helgi Eerme (Teenurm)

1944.aastal saab linnavalitsuse üks hoone tiib pommitabamuse ja raamatukogu suletakse mõneks ajaks.

1947 – 1991

1947. aasta 15. juunist töötab Tõrva linna raamatukogus Erna Naistem (Kroon). Raamatukogu täielikuks nimeks saab Tõrva Linna Raamatukogu. Asukohaks on nüüd Veski tn. 1 33 m² üldpinnaga natsionaliseeritud majas. Registreeritud lugejate arv on 290, neist lapsi 131. Raamatuid oli arvel 1571, aasta jooksul saadi juurde 197 raamatut. Erna Naistem töötas raamatukogus 1950. aasta juunini. Siis suleti raamatukogu kaheks kuuks.

1950.aasta 4. augustist alustas raamatukogus tööd Helju Riik.



Helju Riik

Selleks ajaks oli raamatufond suurenenud 2000 eksemplarini. Septembris kolis raamatukogu uude kohta, Veski tn. 3.

1951.aastal suureneb töötajate arv neljani. Raamatukogu sai jälle uued ruumid – Veski tn. 17, kus raamatukogu kasutada oli kaks ruumi 48,9 m².

1953.aastal muutis raamatukogu oma asukohta - koliti Tartu tn. 16.

1953. aastani oli Tõrva Rajooniraamatukogu juures lasteosakond.

8. oktoobril 1953. aastal moodustati Tõrva linnas eraldi lasteraamatukogu (asukohaga Tartu tn.6), mis sai nimeks Tõrva Rajooni Lasteraamatukogu ja esimeseks juhatajaks Hilda Ilves.

1955. aastal on järjekordselt päevakorras raamatukogu ruumide küsimus. Raamatukogu saab endale ruumid Veski tn. 2. Raamatukogus on kolm töötajat – juhataja Helju Riik, laenutaja Maie Virupalu (1955-1957) ja lugemissaali juhataja Helga Ainvere (1954-1957). 1957.a. asub raamatukokku tööle Linda Pirs (Liiv).



Linda Pirs (Liiv)

Lugejate paremaks teenindamiseks valmis süstemaatiline ja alfa-beetiline kataloog. Minnakse üle avariilite kasutamisele.

1959. aastal liidetakse Tõrva rajoon Valga rajooniga ja raamatukogu nimetatakse uuesti ümber Tõrva Linna Raamatukoguks. Raamatukogu saab jälle uued ruumid Valga tn. 35.

1960. aastal tehti algust kirjanduslike ekskursioonidega, mis muutusid traditsiooniks.

1970. aastal oli raamatukogus juba 17144 raamatut ja lugejaid 705.

1975. aastal nimetatakse raamatukogu Tõrva Haruraamatukoguks. Erilist tähelepanu pööratakse kommunistlikule kasvatus tööle, Eesti NSV

35. aastapäeva ja Eesti raamatu 450. juubeliaasta tähistamisele. 1983.aastal toimub raamatufondi inventuur ja raamatukogu suletakse 13 päevaks. Inventuuri aitavad läbi viia Tõrva Keskkooli õpilased.

1979. aastal toimub ülerajooniline konkurss „Parim ühiskondlik-poliitilise kirjanduse lugeja“. Tõrvast võtab osa lugeja Ülo Rüütel, kes võidab nimetatud konkursi.

1990. aastal kolib raamatukogu Tartu tn. 35 asuvasse majja.

1991.aasta on viimane aasta kui Tõrva Linnaraamatukogus töötavad Helju Riik ja Linda Pirs – mõlemad siirduvad väljateenitud puhkusele.

1992 – 2001

Raamatukogu juhatajaks hakkab Riina Virks ja raamatukoguhoidjaks Leelo Tamm. Raamatukogus hakkab tööle ka Tiina Saidla, kes kahjuks hukkus Estonia laevaõnnetusel. Raamatuid tellitakse Valga Keskraamatukogu komplekteerimisosakonna kaudu. Ruumid on endiselt kitsad. Laenutuste arv tõuseb – 11961 laenutust, sellest 7475 raamatut ilukirjandust. Külastusi on 3193.

1993. aastal saab raamatukogu taas uued ruumid Männiku tn. 5 majja, mis ehitati 1928.a koolimajaks, 70. aastatel oli seal Tõrva sovhoosi kontor.

1994. aastal toimub raamatukogu töötajate hulgas taas töötajate vahetumine – raamatukoguhoidjaks saab 1. augustist Helbe Sults ja 18. oktoobrist juhatajaks Tiina Rillo.

1998. aastal võetakse raamatukogu kasutusele raamatukogu programm KIRJASTO-3000.. Sellest ajast peale algas raamatukogul uus ajakärrmuretseti arvutid, koopiamasin, printer. Hakati raamatufondi arvutisse sisestama. 1998. aastal valiti Tõrva Linnaraamatukogu üheks osalejaks auraamatusse, mis kingiti Eesti Rahvusraamatukogule 80. aastapäevaks.

2001.aasta 21. detsembris saab Tõrva Linnaraamatukogu esimeseks kohaks piirkonnas, kus avatakse Avatud Interneti Punkt.

2001. aasta lõpuks on raamatukogus registreeritud lugejaid 959, laenutusi 38313 ja külastusi 12340.

2002 – 2008

2002. aastal on raamatukogu AIP-is kolm arvutit. On olemas faksiaparaat, televiisor, videomagnetofon. Saime juurde muretseda 1027 raamatut.

2003. aastal võtsime kasutusele raamatukoguprogrammi RIKS. Algas suur töö – fondi teistkordne sisestamine arvutisse.

2003. aastal toimus Tõrva Raamatukogu renoveerimine.

Raamatukogu sai koos uute ruumide ja ajakohase mööbliga uue hingamise. Renoveeritud raamatukogu käis isiklikult avamas tollane kultuuriminister Urmas Paet.

2006. aastal alustasime traditsiooniga tutvustamiseks oma piirkonna kunstnike. Uskumatu, millised talendid on meie keskel – Mare Johanson-Ubaste, Loit Luik, Ilme Karu, Tõrva juurtega kunstnik Anne Parmasto, Saale Markvard, Ruudi Treu, Linda Markus, Jan Tammik, kes ei ole küll siitkandist, kuid tema isa (kes on samuti tunnustatud kunstnik) on sündinud Valgas. Küläs käisid meil Anneli Rõigas ja Mari Tarand – nendega kohtusid Tõrva Gümnaasiumi õppurid. 2007. aasta 13. aprillil läks raamatukogu üle täielikule elektroonilisele laenutusele. Käis küläs Tiit Made, kes kohtus Tõrva Gümnaasiumi abiturientidega. Kohtumine toimus ka aasta ema 2002 Inara Luigasega Põlvamaalt, toredad kohtumised on olnud luuletajatega - Doris Kareva, Jan Kaus, Maarja Kangro, Indrek Koff.

2008. aastal laenutuste arv ja lugejate külästatavus kahanes, võrreldes eelmiste aastatega. Statistiliste andmete järgi oli raamatukogu fond 19237 raamatut, kasutajate arv 783, laenutusi 22027, infopäringuid 1548.

2009 – 2014

Lugejate ja laenutuste arv on märgatavalt tõusnud „tänu“ suurele töötuse kasvule.

Jätkame endistviisi kohalike kunstnike tööde näitustega. Sel suvel olid nähtaval Reet Ani loodusfotod ja Prits, Ülla maalid. Märtsis toimus koostöös Tõrva raamatupoega üritus „Üle läve“. Küläs olid Viljandist lasteraamatute autorid. Meie hulgast lahkunud kodu-uuriija Hans Salmi 75. juubeleile pühendasime tema raamatutest väljapaneku. Joulude eel avab oma teise näituse meie raamatukogus Jan Tammik.

2010. aasta kuulutati lugemisaastaks ja tehti üleskutse – KINGI RAA-MATUKOGULE RAAMAT. Sellele üleskutsel Tõrvas vastasid 8 inimest, kes annetasid raamatukogule kokku 39 raamatut. Selle aasta huvitavamateks sündmusteks said kolm kohtumist – aprillis „Minu sarja...“ asutajatega Epp ja Justin Petrone, oktoobris külästatas raamatukogu Marju Lauristin, novembris Lagle Parek. Ülla Prits avas juunis oma maalide näituse „Suur sinine meri ja värvirõõm“.

Raamatukogu külästatas 2010. aastal 12727 inimest ja laenutati 24259 teavikut. Uusi raamatuid saime juurde 773 eksemplari.

2011 – 2014

Nendel kolmel aastal on raamatukogu elanud oma tavapärasel elul – tegelenud raamatute juurdeostmise ja töötlemisega, suhelnud külästajatega ja korraldanud mitmesuguseid üritusi. Samas olemas püüdnud raamatukogu ruumikujundust parandada vastavalt võimalustele.

Raamatukogu laenutajad on muutunud üha teadlikumaks oma soovide. Neil on hea ülevaade ilmuvast kirjandusest, kuid paraku ei ole meil võimalusi kõiki nende soovite täita. Soovime kõigile raamatukogu külästajatele ja sõpradele kõike head edaspidiseks.

Suurimaks sooviks on, et raamatukogu elaks veel mitmed sajad aastad ja et tee raamatukokku ei rohtuks ning huvi raamatute vastu kestaks ikka edasi.

20. detsembril 2014.a täitub raamatukogul 105 aastat – pikka ja huvitavat ajalugu.



Nii mõneski kohas veel on Väike Emajõgi viitadel valesti kirjutatud.

750

II maailmasõja ajal oli Pikasilla-Soe rindelõigul korraka kuni 750 suurtükki.

Kõige pikaajalisem sõjaminister Eestis on olnud Helme vallas sündinud Jaan Soots.



Kärt Leppik

Võrtsjärve Sihtasutuse juhataja

Võrtsjärve Sihtasutusel oli tegus aasta

2014. aasta on olnud Võrtsjärve Sihtasutusele huvitav ja pakunud mitmeid väljakutseid, tänu millele oleme otsinud ja leidnud uusi võimalusi piirkonna tutvustamiseks, laiendanud koostöövõrgustikku ning erinevate osapoolte ühistöös viinud ellu kavandatud plaanid.

Üks olulisemaid eesmärke selleks aastaks oli koostööpartnerite ringi laiendamine, et tekitada loovvärvad, mis ketina järve ümber pakuksid eneseteostusvõimalusi kohalikele ja põnevaid variante vaba aja veetmiseks piirkonna külastajatele. Usun, et oleme teinud sel teel päris suure sammu edasi ja kaardistanud rea väikeettevõtteid, eraisikuid ja organisatsioone, kes on huvitatud sihtasutusega koostöö tegemisest ning huvilistele oma tegevuse tutvustamisest. Oleme sel aastal pakunud mitmetele õppegruppidele nende huvidest lähtuvalt võimalusi ettevõtete ja organisatsioonide külastamiseks ning tegevuse ja tootmisega tutvumiseks. Sel moel on võimalik anda hoopis mitmekesisem ja tõsem pilt piirkonnast, pakkuda köitvaid tegevusi, uusi teadmisi ja inspiratsiooni nii õpilasgruppidele kui ka töökollektiividele, kel soov tavarutiini murda ja silmaringi laiendada.

Projekti „Elu kahe maailma piiril“ raames on valminud Lõuna-Eesti temaatilised marsruuditrükitised (kultuur ja ajalugu, loodus ja aktiivne puhkus ning innovatsioon ja inspiratsioon väikeettevõtluses), kus sisalduvad ka Võrtsjärve piirkonna ettevõtted ning põnevad paigad. Sama projekti raames toimusid Lõuna-Eesti suveniiri-, foto- ja videokonkursid, kus Võrtsjärve piirkond sai väärikalt esindatud. Videokonkursil valiti kolme parema hulka Kristjan Lusti video Võrtsjärve külastuskeskusest ja Jõesuu puhkealast (<http://www.youtube.com/watch?v=3kZBMZhOiVc>).

Põnevatest suveniiridest leidsid külastuskeskuse müügiletel kohe koha ja pälvisid ühtlasi külastajate kiituse Mart Libe kasetohust valmistatud ürgmobiilid ja kalariivid ning Karli ja Linda Maiustuste erikujundusega kahe šokolaadi kamatahvliid.



Kalepurjekas Võrtsjärvel. Foto: Arne Ader

Lisaks saime „Elu kahe maailma piiril“ projekti raames Eesti National Geographicu lugejatele ajakirja veebruarinumbris piirkonnast jutustada.

Võrtsjärve turismi- ja kalanduspiirkonda tutvustasime talvel Tourist messil Tallinnas ning Grüne Woche messil Berliinis. Teistel välismessidel kasutasime Võrtsjärve piirkonna tutvustamisel Sihtasutuse Lõuna-Eesti Turism abi ja Helsingis novembris toimunud Mardi-laadal olid esindatud piirkonna ettevõtjad ning talvised Võrtsjärve

turismipaketid, mida vahendas Kõpu külastuskeskus.

Võrtsjärve tutvustavate materjalidena valmisid 2014. a kevadel postkaardid erinevate loodusvaadetega ning aasta lõpus on Maakar-programmi toel valmimas trükis, mis tutvustab piirkonna külastajale Võrtsjärve väravaid (info- ja külastuskeskused ning avalikud puhkealad järve ümber). Augustis avasime Võrtsjärve külastuskeskuses Rein Kuresoo fotonäituse „Muutuv Võrtsjärve“, kus arhiivipildid

Võrtsjärve piirkonnast on kõrvuti tänaste vaadetega. Näitus rändab edasi Võrtsjärvega piirnevates valdades ja kõigil soovijail on võimalus järvega aja jooksul aset leidnud muutustest ülevaade saada. Detsembrikuus saab näitust külastada Tarvatu Käsitöökojas.

3. mail tähistasime Jõesuu puhkealal ja Võrtsjärve külastuskeskuses Võrtsjärve Sihtasutuse sünnipäeva ning avasime turismihooaja, mis võiks saada toredaks traditsiooniks ka järgnevatel aastatel. Võrtsjärve

kala- ja käsitöölaad, mida korraldasime koostöös Võrtsjärve Kalanduspiirkond MTÜga juba kuueandat aastat, tõi kohale kauplaid ja külastajaid rohkem kui kunagi enne ning rahulolu meeleolukast päevast jagus kõigile osapooltele. Juuli viimasel nädalal aga väntasid Võrtsjärve sõbrad Peipsi põhjarannikul Võrtsjärve XV rattamatka raames. Põnevaid sündmusi piirkonnas leids ka mitmete koostööpartnerite eestvedamisel. Nii tõi tuhandeid mulgimaalasi Suisleppa III Mulgi Pidul, paadiomanikud kogunesid sealsamas juuni lõpus toimunud Suisleppa paadipäeval. Spordisõprade jõukatsumistele sai kaasa elada sel suvel Puka vallas toimunud Võrtsjärve mängudel. Rattasõpru koondas „Tahan sõita ohutult“ rattaretk, mille raames väisati sel aastal just Võrtsjärve piirkonna ettevõtjaid ja organisatsioone ning muuhulgas juhtiti tähelepanu ohutule rattasõidule. Muusikasõpradelgi oli mitmel korral põhjust võtta suund just Võrtsjärve äärde, kus suurimad suvised muusikaepood leidsid aset Ulge puhkealal.

2014. aastal said mitmed järveäärseid avalikud puhkealad täiendust uute atraksioonide näol. Laste mänguatraksioonid paigaldati Jõesuus ja Trepimäe puhkealale. Pikasilla puhkealal on nüüdsest lisaks kämpingutele olemas saun ning Tarvatu poldrile paigaldati paadiomanike paremaks teenindamiseks paadisillad. Investeeringuid tegime kohalike omavalitsuste, Euroopa Kalandusfondi ja Leader-programmi toel.

Selle aasta sügis näitas, et sihtasutus vajab väga ka eraisikutest sõprade ja toetajate abi. Nii õnnestus meil annetuskampaaniate raames kogutud eraisikute toetustega korradada slipp Jõesuus ning soetada ilmajaam, mida saab lähiajal jälgida www.vortsjarve.ee kodulehel.

2014. aasta ettevõtmised on saanud teoks tänu Võrtsjärve ümbruse valdade, EL programmide ning eraisikute toetustele, säravatele ja motiveeritud töötajatele Võrtsjärve külastuskeskuses, ettevõtjatele ja organisatsioonidele, kes on meie tegemistes kaasa löönud.

Soovin kõigile rõõmsat puhadeootust ja võrratuid hetki Võrtsjärve ääres ka algaval aastal!



Pikasilla puhkeala - Võrtsjärve lõunavärv. Foto: Pödrala Vallavalitsus

Egon Bogdanov

Austraalia noormees nautis Tõrvat

Detsembrikuus oma kodu aknast välja vaadates võib nii mõnelgi ilmakodanikul tekkida isu pakkida kompsud ning jätta selja taha jahe kliima. Põgeneda külma taadi halastamatust jäisest rüpest ja lennata kusagile, kus tumeda klaasiga prille saab veel sihtotstarbelselt kasutada ning päikesekreem standardvarustusse kuulub. Kuid on ka inimesi, kes vabatahtlikult vastupidi toimivad. Üheks selliseks on 18-aastane Henry Austraaliast.

Lion's Klubi noortevahetusprogramm pakub võimaluse noortel tutvuda võõramaa rahva ja kultuuriga. Eelpool nimetatud programmis osales ka Henry Burgoyne, kes täiesti vabatahtlikult valis üheks oma sihtkohaks detsembrikuise Eesti. Ta veetis 9 päeva Tõrvas Eero Viisu ja Maila Rajametsa perekonnas.

Henry ise on pärit Wyong'i linnast, mis asub pooleteise tunni kaugusel Sydneyst lõunas. Lühidalt - koht, kus murdmaasuusatamist talvel ei har-



Henry koos Teve Rajametsaga. Foto: Egon Bogdanov

rastata ning jõuludeks villaseid sokke naljalt ei kingita, sest temperatuurid võivad tõusta 40 kuumakraadini. Seega, millise mulje võib Henry'le jätta talvine Tõrva ja selle asukad?

Üks asi oli kohe selge - külma

noormees ei kartnud! Võiks ju eeldada, et eksootilise maa rahva reaktsioon lund nähes ja külma tundes oleks kohe kannapealt ümber keerata ja kiiremas korras võtta ette 27 - tunnine retk koju. Kuid see



väide ei vasta kindlasti tõele. Henry väitis, et pigem eelistab miinuskraade ja võimaluse korral elaks ta Austraalia suve üle talvise Eestis. Ta lisas, et tema silmad ei näinud lund esmakordselt. Kogu situatsioon ei olnud talle väga võõras, nimelt võib üksikutes Austraalia piirkondades lumerõõme täiel rinnal nautida.

Mida Henry aga esimest korda nägi, oli verivorst, mille maitseelamusse ta skeptiliselt suhtus. Ta oli varasemalt kuulnud "mustast pudingust" ning selle veidrates komponentidest, aga mitte kunagi ühtegi eksemplari näinud ega proovinud. Henry kirjeldas esimest suutäit kui kaalutletud ning ettevaatlikku otsust, mis iga korraga aina rohkem mokaamööda oli. Verivorstid maitseisid, temalegi üllatuslikult, oodatust veelgi paremini.

"Tõrva elanikud on sõbralikud," ütles Henry, kui küsisin, millise mulje talle Tõrva asukad jätnud on. Ta on leidnud siit palju tuttavaid ja sõpru. Sai käidud ju Tõrva Gümnaasiumis koolielu kaemas,

mida Teve Rajamets uhkelt demonstreeris. Eesti keel päris selgeks selle lühikese aja jooksul ei saanud, kuid sõnu nagu tere, jah, ei, aitäh, ei häbenenud Henry korrektselt kasutamast. Noormees jõudis käia mujalgi: piirilinnas Valgas, Hummulis, Otepääl ning ka Tartus, tutvumas sealsete vaatamisväärsustega.

Kui küsisin, mis oleks esimene asi, mida ta Austraaliasse naastes kõigile räägiks, vastas Henry kõhklemata "snowtubeing", mida ta Otepääl puhtjuhulikult teeveerelt nägi. Pärast hoolikat kaalutlust tahtis noormees seninägematut ekstreemsust omal nahal proovida. Võib kindlalt öelda, et säärane atraktsioon võib võluda kõiki palavama poolkera inimesi.

Kokkuvõtvalt jäi Austraaliast pärit Henry Tõrva linna ning meie inimestega väga rahule ega kõhkleks hetkekski siia naasmast. Ta oli ka väga tänulik teda võõrustavale perekonnale, kes ta Tõrvas veedetud aja nii meeldivaks tegi.

Tõrva linn kutsub kohalikke eelarvet koostama

Tõrva Linnavalitsus

2015. aasta Tõrva linna eelarvest antakse tõrvakatele otsustada 10 000 euro kasutamise!

Alates 10. detsembrist on kõigil tõrvakatel ja Tõrva linna sõpradel võimalus välja pakkuda ideid ja mõtteid, kuidas võiks 2015. aastal kõige otstarbekamalt kasutada 10 000 euro suurust summat.

Tõrva linnapea Maido Ruusmann selgitas, et väljapakutavate ideedena on ennekõike eelistatud linlaste jaoks vajaliku objekti rajamine või korrastamine, kuid samas ei ole välistatud ka mõne linna jaoks olulise ja kasutoova ürituse toetamine.

Oluline on, et ettepaneku maksumuseks võib olla kuni 10 000 eurot ja sellest investeeringust või tegevustest peaksid kasu saama võimalikult paljud tõrvakad," lisas Ruusmann. Esitatavad ideed peaksid pakkuma avalikku hüve ja olema avalikus kasutuses ning ideede elluviimine ei või kaasa tuua ebamõistlikke kulusid linna järgnevatel aastatel eelarvetele.

Ettepanekuid saab esitada kuni

31. jaanuarini 2015 Tõrva linna koduleheküljel <https://torva.kovtp.ee/kaasav-eelarve>.

Peale ideevooru tähtaja lõppemist koguneb nõuandev komisjon, mis sõelub esitatud ideede hulgast välja need ettepanekud, mis ületavad 10 000 euro suuruse eelarve või ei ole mingil muul põhjusel elluviidavad. Komisjoni ülesandeks on välja valida kuni 10 ideed, mis pannakse rahvahääletusele.

Veebruaris 2015 on kõigil vähemalt 16-aastastel Tõrva linna kodanikel võimalus anda omapoolne häääl väljapakutud ideedele!

Kaasav eelarve on paljudes riikides kasutatav menetlus, kus kohalik kogukond saab eelarve koostamisel teatud summa osas kaasa rääkida, tehes ettepanekuid omavalitsuse elu edendamiseks ja hääletades parimate ideede poolt.

Lisainfo:

Maido Ruusmann
Tõrva linnapea
529 7969
maido@torva.ee

Jõulude eel Ritsu Lasteaed-Algkoolis

Ülle Taal
Ritsu Lasteaed-Algkooli
direktor

25. novembri hommikul tulid Ritsu Lasteaed-Algkooli lapsed ja töötajad majja valgetes riietes, et tähistada kadripäeva.

Lasteaed ootas külla sõpru Ala Põhikooli lasteaiast. Ja külalised saabusidki samuti valges riietuses nagu kadridele kohane. Uued kadrid astusid üles toreda tervitusestundusega. Edasi jätkus kadritrall koos mängides, lauldes ja tantsides. Iga laps sai kadrikommi.

Päev lõppes üheskoos rühmades mängides. Suur tänu külalistele ja oma maja kadridele, kes sellise toreda päeva organiseerisid.

28. novembri pärastlõunal külastasid koolilapsed ja lasteaia vanem rühm Muhkliimaad Lillis. Oli tõeline talvine ilm. Kohapeal ootasid meid Musi-Muhkel ja Öue-Muhkel, kes tutvustasid koduloomi. Igat looma sai paitada ja sööta. Metsa-Muhkel õpetas kirja teel metsa jälgima ja metsas käituma. Mugula-Muhkel pakkus lõkkes küpsetatud kartuleid ja vaarikavarre teed. Maiuse-Muhkliga küpsetati suhkukringleid. Üks Muhkel meisterdas koos lastega külmpakimagneti. Mini-Muhkel



Lapsed Muhkliimaal. Foto: Aini Aim

jagas kingitusi. Oli üks ütlemata põnev ja õpetlik õhtupoolik Lillis.

Nüüd elab Ritsu Lasteaed-Algkool juba jõuluootuses. Pääkapikud piiluvad akende taga ning toovad tublidele lastele maiustusi. 10. detsembril toimub Ritsus jõululaat. 17. detsembril on jõulupidu Lume-möldrite seltsis.

Ritsu Lasteaed-Algkool soovib oma lastele ja nende vanematele rõõmsaid jõulupühi, head vanaaasta lõppu ning uuel aastal

Arukaid astumisi, tarmukaid tegemisi, mõnusaid mõtlemisi, toredaid kohtumisi!

Registreeri ennast Tõrva elanikuks!

Registreeri ennast detsembrikuu jooksul Tõrva linna elanikuks, andes seeläbi omapoolse panuse linna edasise arengusse.

Iga Tõrva linna registreeritud elaniku tulumaksust laekub 2015. aastal 11,6% omavalitsuse eelarvesse.

Tõrva linnapea Maido Ruusmann sõnas, et omavalitsuse areng sõltub otseselt sellest, kui palju on maksumaksjaid ning kui palju laekub linnaeelarvesse tulumaksu. "Linna suurem tulubaas annab aga meile võimaluse teostada investeeringuid, mis on olulised töö- ja elukeskkonna parandamiseks," lisas Ruusmann.

Kui oled tõrvakas või Tõrva linna sõber, kuid mingil põhjusel ei ole Sa ennast linna elanikuks vormistanud, siis tee seda enne 31. detsembrit. See otsus tagab, et alates 1. jaanuarist 2015. aastal hakkab Sinu tulumaks laekuma Tõrva linna eelarvesse.

Tõrva linna elanikuks saab ennast registreerida ID-kaardi abil riigiportaalis www.eesti.ee (vajalik ID-kaardi olemasolu) või tulles Tõrva Linnavalitsusse, kus saab elukohateadet täita ka paberil (elukohateate vorm on võimalik ka eelnevalt välja printida Siseministeeriumi koduleheküljel https://www.siseministeerium.ee/public/Lisa_1_elukohateade.pdf).

Kõikidele uutele linnakodanikele kingib linnavalitsus „Tõrvaka koti“, mis sisaldab Tõrva teed, Tõrva seepi, Tõrva šokolaadi ja Tõrva linna logoga helkurit.

Lisaks loositakse kõigi 2014. aastal Tõrva linna elanikuks registreerunud inimeste vahel välja auhindu, milleks on 2 tahvelarvutit ning priipääsmed 2015. aasta augustis toimuvale Tõrva Loitsule.

Auhindade loosimine toimub jaanuaris 2015 kõigi nende inimeste

vahel, kes on ajavahemikus 1. detsember kuni 31. detsember 2014 ennast registreerinud Tõrva linna elanikuks. Loosimises ei osale peale 01. novembrit 2013 end linnast välja ning uuesti sisse kirjutanud inimesed. Ühise elukohateate esitanud isikud osalevad loosimises eraldi. Tõrvaka koti saavad uued linnakodanikud kätte alates jaanuari keskpäigast!

Võitjate nimed avaldatakse Tõrva linna koduleheküljel.

Seisuga 01. detsember 2014 elas Tõrva linnas kokku 2850 inimest. Tõrva linn korraldas linna elanikuks registreerimise kampaania ka 2013. aasta detsembris. Toona registreeris ennast Tõrva elanikuks kokku 20 inimest.

Lisainfo:
Maido Ruusmann
Tõrva linnapea
529 7969



Advendikontsert Ala koolis

Tekst: Ants Piirsalu
Foto: Ants Piirsalu erakogu

Esimesel advendinädalal toimus Ala koolis Karksi-Nuia Muusikakooli poolt meelikõitev lõõtspillikontsert muusikakooli direktori Margus Põldsepa juhendamisel, kaasas olid noored andekad pillimehed 4., 7., ja 8. klassist, kes koos moodustasid ansambli Lõõtsavägilased. Esinejate taset imetles kogu kuulajaskond ja

elas innukalt kaasa ning löödi isegi tantsu õpetajate poolt. 8. kl. õpilase poolt loovtööna valminud lõõtspillilugude meeldis publikule väga ja loodetavasti saab see ka loovtööde kaitsmisel koolis väärrika hinde. Pillilugude vahel anti infot nende tekkelugude kohta ning räägiti ka meie lõõtspillikuningate Teppo ja Kikkase lugudest-tegemistest. Oli meeldiv lõõtspillielamus, mida soovime kõigile.

15 aastat Karjatnurme päevakeskust

Ene Jänes
Karjatnurme päevakeskuse
töötaja

26. novembril 2014 a. täitus Karjatnurme päevakeskusel 15 aastat.

23. novembril oli päevakeskusesse sünnipäeva tähistama tulnud külaelanikud ja külalised

lähemalt ja kaugelt, kokku 23 inimest. Peolaud oli kaunis ja rikkalik. Selle eest oli hooldanud kohalik noormees Hargo Johanson. Meeleolu aitas luua küla nooruslik taidleja Tatjana Kotselainen.

Vallavanema Tarmo Tamme sõnavõtust jäi kõlama lause, et

külasse on igati tarvis päevakeskust, kus saaksid koos käia nii noored kui ka eakamad inimesed.

Täna Musta Kõutsi kõrtsi maitsvate suupistete eest, Marika Mägi veert kringlite ja Helme vallavalitsust igakülgse toetuse ja abi eest. Aitäh ka peole tulijatele, kes said pühapäeva õhtul aega tulla.

Tule õppima Ala Põhikooli!

Ala Põhikool registreerib 1.-9. klassi vabadele kohtadele õpilasi, kellele sobib rahulik ja õpilase- ning loodus-sõbralik keskkond.

Võtame vastu õpilasi, kellele on vajalik sotsiaal-majanduslikest oludest lähtuvalt täielikult riiklikul ülalpidamisel õpilaskodu, kus toitlustatakse õpilasi tasuta viis korda päevas ning õppimis-, ringitöö- ja vaba aja veetmise ning elamistingimused on head. Koolis töötab ka lasteaed.

Võetakse vastu ka õpilasi, kellel on raskusi suulise ja kirjaliku väljendusoskusega (kooli teenindab eripedagoog ja toimub hariduslike erivajadustega õpilaste õpe (parandusõpe) ning koolistressiga õpilasi (koolis töötab sotsiaalpedagoog ja õpilaskodus õpilasnõustaja; kool on soe ja õpilase-sõbralik, looduskaunis ning hea bus-

siliiklusega kohas; väikesed klassid).

Algklassidest alates toimub majandusõpe, töötab arvuti- ja kodunduse ning savipõletusring. Koolis on väga head sportimisvõimalused (täismõõtmega spordisaal, sõude- ja rattaergomeetria ning käimisrada), töötab muusikaklass.

Oleme ka huvitatud õpilastest, kellel on loodushuvi ning kes sooviksid sellel alal saada põhjalikumaid teadmisi (on kaunis kooliaed, osaleme mitmetes keskkonnaprojektides).

Koolil on hea bussühendus Valga, Tõrva ja Karksi-Nuiaga; täiendavalt on käigus õpilastele buss hommikul ja pärastlõunal marsruudil Ala-Taagepera-Holder-Karjatnurme-Ritsu- Helme-Tõrva-Ruusa-Ala.

Info tel. 50 16 146

Välisüksed al. 349€
Soojustatud. Mõõdud ja välimus Sinu soovi järgi.
Valmistatakse Tartumaal. Paigaldus ja transport üle Eesti.
5625 4169
www.askorpuitee

On jõulukuu küünaldes lootust ja soove, on tilluke säde me silmade sees, on tulede sära ja ootuste rõõme, on armastust, andestust südame sees!

KAUNIST JÕULUAEAGA JA HEAD UUT AASTAT!

Põdrala vallavolikogu ja vallavalitsus

Detsember 2014

Foto: Riidaja Gerdruta kõi-kabel

Ala Põhikool
võtab konkursi korras tööle

ÕPILASKODU KASVATAJA

alates 05.01.2015.a.
(haridus- ja teadusministri määrus nr 39 11.aug.2010.a.) ja

MAJANDUSJUHATAJA-REMONDITÖÖLISE
(0,7 ametikohta)

Avaldus, CV ja kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide koopiad saata 29. detsembriks 2015 e-aadressil kool@ala.edu.ee või 68507 Taagepera pk., Valga mk., Ala Pk. Info tel 5016146.

26. DETSEMBRIL
kell 16.00
toimub
Pikasilla endises koolimajas

JÕULUÕHTU KOGU PERELE

Laulumängud ja -tantsud pärimusmuusikute eestvedamisel
Lisainfo ja laudade broneerimine tel. 5330 4928
Tasuta!
Jõulusokk tuleb ka!

MAGUSAID JÕULE JA RÕÕMSAID KOHTUMISI UUEL AASTAL

SOOVIB KÕIKIDELE OMA KLIENTIDELE OÜ VAHTRE VK TOIDUKAUPADE HULGIMÜÜK TÕRVAS, TÖÖSTUSE 7

TURVALIST AASTAVAHETUST!

TÕRVATULI ILUTULESTIKUD

Alati soodsad hinnad! www.paugupood.ee

Arvo Lasting

EELK Helme Maarja koguduse õpetaja

800 aastat Maarjamaad

Algav 2015. aasta on meie kodumaa ajaloo ja kirikuloos teatud juubeliaasta, tähistades ühest küljest valusat juubelit, aga teisalt meie rahva kandva jõu juubelit.

Eesti luterlikus kirikus on juba mõnda aega välja kuulutatud teema-aastaid. Nüüd tuli aeg välja kuulutada teema-aasta: „Kaheksa sajandit Maarjamaad.“

Ajalugu vaatab sel puhul tagasi aastasse 1215. See oli meie rahva vabadusvõitluse aeg, mille tagajärjel kaotasime oma vabaduse. Vabadusvõitlus koitis 1201, mil piiskop Albert saabus Riiga ja nimetas meie maa Maarjamaaks. 1215 ristiti Lõuna-Eestis Sakala ja Ugandi maakondades suur hulk rahvast kristlasteks ja eestlaste piiskop Theoderich tutvustas Rooma Kirikukogul kogu maailmale meie Maarjamaad. See ajaloomeenutus on meile pigem valus kui kerge. Kuid on märke sellest, et kristlust tunti meie maal juba varem. Teema-aasta väljakuulutamisel ei püüta niivõrd valusat aastapäeva tähistada, vaid tegeleda meie ajaloo, kirikulooga ning leida õnnistavat ühtsust kogu meie rahva, eriti meie kristlaste hulgas. Sest teema-aasta hõlmab kõiki kristlikke kirikuid Eestis.

Teema-aasta motoks on Maarja sõnad Jeesuse kohta: „Tehke, mis Tema ütleb“ (Jh 2:5). Nii paneme kõik tähele Jeesuse ema Maarjat, kes

suunab meid alati Issanda Jeesuse juurde. Sest näiteks katoliku kirikus austatakse Maarjat kõrgelt ja palutakse teda palju, luterlikus kirikus peetakse temast lugu lihtsamalt.

Teema-aasta algas juba Neitsi Maarja sündimise päeva eelõhtul 7. septembril Pirita kloostri kontserdilisel õhtupalvusel. Maarja nimele on pühitsetud mitu kirikut ja kogudust Eestis, sh. ka Helme kogudus ja Helme kihelkonna kirik. Maarjapäevi on aastas mitu, mõned neist kattuvad meie ajaloo tähtsündmustega. Künunlamarjapäeval, 2.vebruaril sõlmiti Tartu rahu leping. Just täpselt paastumarjapäeval, 25.märtsil pidi Maarja juhatama meie rahvast paluma Issanda abi massiküüditamise tõttu, et meie rahvas siiski ei hukkuks ja et Jumala armuline pale kodust äraviiduid ei hülgaks.

Nii oleme kasvanud kristlusega kokku, oleme kasvanud kristlasteks, kristlikku kultuuri viljelevaks rahvaks. Önnistame isikliku ja perekondliku elu pöördpunkte ning tähtsündmusi kristlike talitustega. Oleme võtnud omaks kristlikud pühad. Tõelisest kirikust, Püha Vaimu väest on tulnud soe ja armastav teenimine, hoolimine, rahvuslikud ärkamisajad. Nii ei pea me enam rääkima sellest, kuidas Jumala ande inimese kurja tahte täitmiseks rakendati, vaid me täidame Maarja sõnu: „Tehke, mis Jeesus ütleb.“ Jeesuse nimel toidetakse näljaseid, riietatakse

Teated

- ◆ 21.dets kl.11 oikumeeniline jumalateenistus Tõrva Misjonimajas, õp.Maamägi ja Lasting.
- ◆ 21.dets kl.14 Taagepera kirikus heategevuskontsert
- ◆ 24.dets kl.14 jõuluõhtu jumalateenistus Taagepera kirikus, laulab Tõrva kamernaiskoor
- ◆ 24.dets kl.16 jõuluõhtu jumalateenistus Helme kirikus, Muusika: Piret ja Aivar Tiirik
- ◆ 25.dets kl.11 jõulupüha jumalateenistus armulauaga Helme kirikus
- ◆ 25.dets kl.14 jõulu-jumalateenistus Riidaja kirik-kabelis
- ◆ 31.dets kl.16 vana-aasta jumalateenistus armulauaga Helme kirikus
- ◆ 1.jaan kl.11uusaasta jumalateenistus armulauaga Helme kirikus
- ◆ 11.jaan.kl.11 jõuluaja-lõpu jumalateenistus armulauaga Helme kirikus
- ◆ 11.jaan.kl.14 jõuluaja-lõpu jumalateenistus armulauaga Taagepera kirikus

Taagepera kirikus 21.detsembri kell 14.00

IV adventi heategevuskontsert

Mu meel unus mägede taha.....

Jaän Söööt

Elise Leht

Pilet 5 eurot müügil kohapeal

pileti tulu läheb kiriku soojendusagregaadi soetamiseks

vaeseid, teenitakse kodutuid, põetatakse haigeid ja surijaid, lohutatakse leinajaid, edendatakse emakeelt.

Helmes oleme juba mõnda aega tähistanud Maarja nimepäeva

15.augustil rukkimarjapäeva jumalateenistusega kirikuvarremete juures. Nii liitume helmelastena eriti lähedalt tähtsa aasta sündmustesse.

Pange tähele „Kaheksa sajandit Maarjamaad“ sõnumeid lähemalt ja kaugemalt ja leidke võimalusi teema-aastast osa saada.

Vt. internetis www.maarjamaa800.ee

TEADE

Seoses saabuvate jõuludega annab Helme Vallavalitsus teada:

2014.a detsembrikuus eraldatakse kõikidele Helme valla elanike registrisse kantud eelkooliealistele lastele ja kuni neljanda klassi õpilastele kommipakk.

- Lasteias käivad lapsed saavad paki kätte lasteaia jõulupeol.
- Õpilastele jagatakse pakid kooli jõulupeol.
- Koduste laste pakid saab kätte Helme Vallavalitsusest (Tartu t. 20 Tõrva linn). Võimalusel paluks pakkidele järele tulla enne jõule.

Helme Vallavalitsus maksab 2014.a detsembrikuus rahalisi toetusi järgmiselt:

- Puudega laste vanematele (v. eestkostjale) makstakse toetust ühe lapse kohta 32 eurot.
- Paljulapselistele peredele, kus kasvab 4 ja enam last perekonnas, makstakse toetust 40 eurot lapse kohta.

Toetused makstakse välja alates 15. detsembrist.


KAALUMAJA OÜ



Kvaliteetsed kaalud
Kaalumajast

tel 55 648 186 — info@kaalumaja.ee — www.kaalumaja.ee

Taavi Niitee

Juudase pubi on tegelikult klubi

Juba neljandat aktiivset tegutsemisaastat abistab Tõrvas asuv pubi Juudas omanäolisusega noori ja vanemaid, kellel nädalavahetuse rahakotid tasku ära ei taha mahtuda ning sõprus ja koosolemine hingelähedased on. Riiska linnas, endise Hinnapommi ruumides, on olemas kõik üheks korralikuks kontserdiks või niisama muusikaalseks istumiseks. Mis aga Juudas endast ikkagi kujutab? Jõuluajal kuidagi ironiliselt sobilik küsimus.

Nimi enne kui plaan

Kui köstrihärä Tootsil klassi ees näo täis söimas, oskas viimane vaid „Ah, sa Juudas!“ hüüda. Ei tea, mis ta täpsemalt sellega mõtles, aga Juudase pubi nime tagamaad on veelgi hägusamad. Veel enne, kui asutajad Tarmo „Klemm“ Lemetti ja Elton Pullerits ennast ettevõtluse kursusele registreerisid, veel enne, kui nad projekti kirjutasid, enne alustamistoetuse laekumist ja ruumide otsimist, teadsid nad, et nende koha nimeks saab Juudas.

„Kunagi sai Tartus ühes pubis kambaga arutatud, et Tõrvas võiks selline koht olla ning nimi tuli kuidagi loomulikult,“ meenutab Lemetti. „Mingi religiooniga pole tegelikult asi kunagi seotud olnud,“ märgib Pullerits selguse mõttes ja lisab igaks juhuks, „nalja võib teha, aga tõenäoliselt on nimi rohkem Briti metal-bändist Judas Priest inspireeritud.“

Plaan pärast nime

Noored hakkajad mehed, kellel koolid alles läbi saanud ja natukene igav olla, läksid kursustele, kursustel sai projekt loodud, projektist Töötukassa toetust. Ja nii ta pihta algas. Kõigepealt tuli elementaarsed pubielemendid võimalikult tagasihoidlike vahenditega valmis ehitada – vanaema poolt kuuri alt saadud prussidest keerati sõbralt saadud trelliga lava kokku, vaip selle peal tolmus teisel sõbral põõningul. Leti jaoks ladusid nädalate jooksul kive oma kuus-seitse paari käsi. Strateegiline ukseava saeti seinast „sulle-mulle“ saega välja. Enamus pilte ruumis sees ja väljas tegi valmis noor kunstitudeng Heigo Heinleht, kellel käsi loomingust sügeles. Diivanid ja tugitoolid pidi enamuses küla pealt välja ajama.

Kui ehitus vastuvõetavalt piisavaks hakkas muutuma, tuli riigitoetuse eest Saksamaalt saadud korralik heli- ja valgussüsteem üles sättida. Siinkohal oli näiteks asendamatuks abiks külla tulnud itaallasest sõber, kes hobikorralise helitehnikuna asja tundis. Kuu hiljem tuli sõber Inglismaalt ja ehitas seinä tükikese moodsat kunsti, mida võiks nimetada punastest laudadest peegelvärviliseks allveelaevaks. „Rahvusvaheline värk ikkagi,“ nõustuvad mehed.

Tasapisi järgnesid kõik need sajad pisi-asjad, mis kohale oma näo ja lõhna andnud – õlletehastest külmpigid, lauajalgpall, noolemäng, puna-must põiekergendamis-koht, tagaruumi sisustus, tsitaatidest kirju askeetlik suitsuruum, pigimust lavalagi ja



Ansambel Kosmikute laulja Heinz käis Tõrvas lasteaias ja bänd näis esinemist koos rahvaga täiel rinnal nautiva. Foto: Rait Rääk



Elton Pullerits ja Tarmo Lemetti ehk sõpradele Klemm võivad peale nelja aastat koha üle uhked olla. Foto: Ats Umbleja

nii edasi. Väljamõttelejaid ja tegijaid on olnud kümneid ja keegi keskne looja pole käske jaganud või seda isegi teha tahtnud.

Kuidas algust teha

„Mingit avapauku me nagu ei teinudki, rohkem nagu suust suhu kuulustega hakkas rahvast nädalavahetuse suuremates karjades kohal käima,“ meenutab Lemetti nõukaegase baaripuki otsas kõõludes. „Alguses omad inimesed ja tuttavad, siis juba sellised, keda vaid nime või näo järgi kusagil nagu näinud olid,“ lisab Pullerits.

Vahepeal mängiti muusikat plaadi pealt, et diivanitel istujatel ikka raskem rääkida oleks, aga peamine eesmärk oli kontserte korraldada. Esialgu vähemtuntumad kohalikud noortebändid, varsti aga ka juba kuulsamad nimed. Umbes siis, kui Allan Vainola Ajutise Valitsusega esines ja kurikuulus Freddy kõrvadele Psühhoterrorit pakkus, hakkas meelele ja kõigile asjaga seotutele kohale jõudma, et koht on kuidagi väga huvitav välja kukkunud.

Inimlik koht

Pea iga kord on esinejatele tagaruumis laud söögi, joogi ja marineeritud kurkidega kaetud. „Kui tahad, et koht meelde jääks, tuleb asja inimlikult organiseerida,“ ütleb Pullerits. „Kurjami vandid sõid järgmine hommik kurgipurgi ikka tühjaks,“ mäletab Lemetti täpselt.

Kes siis kohal on viibinud? „Kedagi ei tahaks nagu välja jätta, aga inimesele tänavalt oleks vast tuttavamad nimed

Tuberkuloited, Vennaskond, Kosmikud, Sibyl Vane, Cool D, Orelipoiss, Contra...“ loetleb Lemetti kuhugi üles-vasakule vaadates. Asi ei ole piirdunud vaid Eestiga. Kolm Soome bändi tulid lausa tuuribussiga Euroopa turneed lõpetama. Slovakkia, Rootsist, Leedust, Poolast ja Itaaliast on igas žanris ja stiilis inimesi oma häält ja heli läbi kõlarite lasknud.

Lisaks kontsertidele korraldab koht tantsumuusikaõhtuid, lauajalgpallturniire, dokumentaalfilmivaatamisi ja muid kultuurisündmusi. „Väljamõtlemise ja tegemise küsimus,“ võtab Pullerits asja kokku.

Mis saab?

„Kohati on väga raske kõige toime tulla ja alati kõik ei õnnestu, aga niikaua kui eelarve ikka tiksub ja rahvast käib, siis ka teeb,“ vastab Pullerits pikemalt mõtlemata. Tegelikult annavad tulevikule tooni just kliendid ja baari ääres arutatud mõtted. Näiteks lava plaanitakse suuremaks teha, et võimsamat helitehnikat ära mahutada. Läbirääkimised gruppidega käivad ja varsti on mõned tuntumad nimed jälle laval põõninguvaipa tallamas.

Kuna koht on peaaegu täielikult enda tehtud, on sellel loomisprotsessis osalejate jaoks mingi teistsugune väärtus. „Kodune tunne tuleb reede õhtul uksest sisse astudes ja tulesid põlema pannes,“ ütleb Lemetti. Mõlemad mehed nõustuvad, et tegelikult pole Juudas mitte pubi, vaid ikka klubi ja liikmeid on sellel klubil aastate jooksul palju olnud ning seni, kuni neid edaspidi on, ei kao ka koht kuhugi. Kõik huvilised võivad ühendust võtta - jõu ja nõuga aidata.